

Rättsfall från regeringsrätten

Villaschablonen

Besvär av M. angående inkomsteftertaxering för 1965. — M hade i slutet av 1963 förvärvat en fastighet som innehöll 4 rum och kök i bottenplanet och 5 rum och kök i överplanet. Den hade sedan 1920-talet och intill M:s förvärv använts som spädbarnshem. Föreståndarinnan hade disponerat 3 rum och kök på övre planet, medan övriga utrymmen bebotts av barn och övrig personal. M lät med början i jan. 1964 reparera och bygga om fastigheten så att den i nov. samma år innehöll tre skilda hyreslägenheter. Intäkt av fastigheten under beskattningsåret ansågs icke böra beräknas enligt s k villaschablonmetod utan enligt den s k konventionella metoden. (RR föredr. 27. 2, dom 20.3 1973).

Avsättning till garantifond

Besvär av Aktiebolaget H:s Industrier angående inkomsttaxering 1965. — Bolaget tillverkade och försålde kylskåp och spisar. Dess omsättning under beskattningsåret uppgick till 20 648 000 kr. För levererade kylskåp och spisar lämnade bolaget garantier för en tid av 1—5 år, för vissa äldre kylskåpsleveranser gällde 10 års garantitid. Den 31 december 1964 hade bolaget levererat sammanlagt 166 000 enheter för vilka garantitid återstod. Bolaget uppgav sina årliga utgifter på grund av garantierna till genomsnittligt cirka 700 000 kr. Den genomsnittliga garantikostnaden per enhet hade beräknats för kylskåp till 40 kr och för spis till 30 kr. Under beskattningsåret hade sålts ca 27 500 enheter varav ca 17 300 kyl- och frys-enheter och ca 10 200 spisar. I bokslutet för beskattningsåret avsatte bolaget ett belopp på 300 000 kr till en garantifond, varefter denna uppgick till sammanlagt 1,3 milj. kr. Ingen återföring till beskattning av tidigare avsatta medel hade skett. — TN vägrade avdrag. Hos PN yrkade bolaget avdrag för avsättning med 10 000 kr enligt nytt bokslut. PN och KR: utan bifall. RR yttrade: Enär bolaget icke visat sig berättigat till avdrag för avsättning till garantifond med högre belopp än kammarrätten medgivit, 1 000 000 kr, lämnar regeringsrätten besvären utan bifall. (RR föredr. 28.2, dom 15.3 1973).

En ledamot av RR var skiljaktig och anförde: Med hänsyn till arten och omfattningen av bolagets ifrågavarande garantiförpliktelser får bolaget, såsom kammarrätten funnit, anses berättigat till avdrag för avsättning till garantifond. — Av utredningen i målet framgår att garantifonden vid ingången av beskattningsåret uppgick till i genomsnitt omkring 700 000 kr, att garantifonden vid ingången av beskattningsåret uppgick till 1 000 000 kr samt att bolaget vid beskattningsårets utgång icke återfört till beskattning så stor del av fonden som kan anses svara mot de garantiförpliktelser, vilka utlöpt under året, samt mot ett års förkortning av garantitiden för de vid beskattningsårets utgång alltjämt bestående garantiförpliktelser, som hänförde sig till tidigare års leveranser. Omfattningen av dessa förpliktelser har emellertid, enligt vad utredningen ger vid handen, motiverat att sådan återföring icke skett. — De utgifter, som bolaget för år efter beskattningsåret kan få vidkännas på grund av garantiåtaganden i samband med försäljningar under beskattningsåret av cirka 27 500 kylskåp och spisar, måste antagas i vart fall ej understiga det belopp, 10 000 kr, som bolaget enligt det numera återopade bokslutet av-

satt till garantifonden. Bolaget måste till följd härav anses berättigat att vid taxeringen åtnjuta avdrag för denna avsättning.

Anm.: Se Skattenytt 1969 s. 73 (af Klercker) samt Geijer m. fl. Skattehandbok del I 7:e uppl. s. 499. Fr. o. m. 1974 års taxering gäller nya regler om rätt till avdrag för framtida garantiutgifter (SFS 1973: 1057; prop. 1973: 207).

Förbättringskostnad under 3 000 kr?

Besvär av TI angående W:s inkomsttaxering. — W, som sålt 5 hektar av sin jordbruksfastighet om 51 hektar, tillgodoräknade sig vid realisationsvinstberäkningen avdrag med 2 600 kr för förbättringskostnad. Beloppet motsvarade vad som av en sammanlagd nydikningskostnad 1961 om 4 338 kr för hela fastigheten belöpt på det sålda området. — TN och PN medgav avdraget.

Hos KR yrkade TI att avdrag för beloppet 2 600 kr — efter indexberäkning 3 458 kr — skulle vägras då beloppet understeg 3 000 kr. — KR lämnade TI:s besvär utan bifall. KR konstaterade bl a att W under år 1961 ostridigt nedlagt förbättringskostnader om 4 338 kr på den fastighet från vilken avyttringen skett. Avdrag med nämnda belopp skulle följaktligen kunna tillgodoföras vid avyttring av fastigheten. Det förhållandet att fastigheten ej i sin helhet på en gång avyttrats, borde enligt KR ej betaga W avdragsrätten för kostnaderna. Mot beräkning av den del av kostnaderna som belöpte på det avyttrade området hade erinran ej gjorts. — RR (efter prövningstillstånd): ej ändring. (RR föredr. 14.12 1972, dom 9.1 1973).

Byggnad i huvudsak avsedd för bostadsändamål — 3 000-kronorsavdrag?

Besvär av Sonja S angående inkomsttaxering 1969. — Sonja S hade sålt en fritidsfastighet med taxeringsvärde av 8 000 kr, varav markvärde 7 500 kr och byggnadsvärde 500 kr. Byggnaden hade av Sonja S och hennes familj använts sommartid som fritidsbostad. Byggnaden, som hade en lägenhetsyta av 6,72 kvadratmeter, hade varit inredd med bl a två väggfasta sängplatser samt ett pentry. Ström och ljus hade tillförts genom gasol. Vatten fanns. Vid realisationsvinstberäkningen tillgodoförde sig Sonja S 3 000-kronorsavdrag för åren 1956—1968 med 39 000 kr. — TN vägrade men PN godkände detta avdrag.

KR i Gbg — där TI klagade — konstaterade bl a att fastigheten varit åsatt taxerat byggnadsvärde, som för beskattningsåret var 500 kr, att fastigheten tidvis använts som fritidsbostad samt att inkomstbeskattning skett enligt schablonregeln i 24 § 2 mom. KL. KR fann emellertid ostridigt att byggnadens lägenhetsyta uppgått till endast 6,72 kvadratmeter samt yttrade vidare: Handlingarna i målet ger vidare ej stöd för annat antagande än att byggnaden haft bristande utrustning och ändamålsenlighet i övrigt för brukande som bostad. Med hänsyn härtill kan byggnaden inte anses ha varit avsedd att i huvudsak användas för bostadsändamål. På grund härav kan vad nyss angetts beträffande taxerat byggnadsvärde, Sonja S:s och hennes familjs faktiska användning av byggnaden samt schablontaxering av fastigheten inte ha medfört rätt för Sonja S att vid beräkning av realisationsvinst genom fastighetens försäljning tillgodoföra sig avdrag för s k fast belopp.

RR förklarade Sonja S, på de av PN anförda skälen (byggnadsvärde och villaschablon) berättigad till sk fast tillägg vid realisationsvinstberäkningen och fastställde PN:s beslut. (RR föredr. 18.1; dom 12.2 1973).

Då traktamente utbetalats året efter det resan företagits har avdrag ej kunnit medges för kostnaderna

Besvär av Å angående inkomsttaxering 1968. — Å uppbar 1967 traktamente med 1 679 kr, avseende tjänsteresor under 33 dagar under slutet av 1966 och 20 dagar under 1967. I sin deklaration 1968 uppgav Å beloppet 1 679 kr som intäkt och yrkade avdrag för ökade levnadskostnader med samma belopp. — PN medgav vid 1968 års taxering avdrag med 640 kr motsvarande traktamenten för tjänsteresor under 1967. Däremot medgavs icke avdrag för de ökade levnadskostnader som uppkommit under 1966. — KR: ej ändring. — RR: ej prövningstillstånd. (RR föredr. 30.11, dom 20.12 1972).

Förskottslikvid, kontantprincip, beskattningsår

Besvär av N angående inkomsteftertaxering för 1968. — N bedrev på sin jordbruksfastighet i huvudsak svinuppfödning. I sin deklaration år 1968 tillgodogjorde han sig vid beräkning av inkomst av jordbruksfastighet avdrag med 399 714 kr för kostnad för inköp av utsäde och fodermedel. Avdragsbeloppet innefattade bl. a. inbetalningar den 27 och den 30 dec. 1967 om sammanlagt 183 000 kr till en leverantör, ett kommanditbolag. PN medgav avdraget.

Efter taxeringsrevision hos N i april 1970 anfördes i granskningspromemorian bl a. Mottagaren av de båda inbetalningarna i dec. 1967, kommanditbolaget, hade enligt skrivelse till N den 27 dec. 1967 överfört den första inbetalningen, 125 000 kr, till checkräkning i bank. Beträffande den andra inbetalningen, 58 000 kr, angavs enligt kvitto på beloppet endast att detta avsåg likvid för varor. Varuleveranser verkställdes av bolaget till N. under år 1968. Den 11 okt. 1968 uppräta- de bolaget sammandrag över årets leveranser till N., som därvid tillgodofördes be- loppet 183 000 kr jämte ränta därå 4 406 kr och kassarabatten 937 kr. N betalade därefter återstoden av bolagets fordran.

Hos PN yrkade TI eftertaxering för 1968 av N med 183 000 kr som nettointäkt av jordbruksfastighet. TI framhöll att beloppet av bolaget för N:s räkning insatts på bank på räntebärande konto. Hela förskottslikviden var därför att jämställa med egen banksättning, detta så mycket mera som avräkning av beloppet skett först den 11 okt. 1968 då N även gottskrivits ränta och kassarabatter. — PN biföll yrkandet.

Hos KR yrkade N. undanröjande av eftertaxeringen och anförde bl a att såsom en konsekvens av kontantprincipen avdrag måste beviljas för det år kostna- den ägt rum. — KR i Gbg ogillade N:s talan (en ledamot ville bifalla).

RR — där N. fullföljde sin talan — yttrade: Handlingarna i målet får anses utvisa att de av N. i december 1967 till bolaget gjorda utbetalningarna är led i ett mel-

lan N och bolaget rådande affärsförhållande med fortlöpande leveranser av fodermedel och utsäde från bolaget och klumpinbetalningar tid efter annan av N. Även om myckenheter, priser och leveransdata icke varit bestämda i december 1967 då betalningarna gjordes, måste dock dessa anses ha utgjort förskottsbetalningar för vilka N. ägt rätt att göra avdrag. Med hänsyn härtill och då N. tillämpar kontantmässig redovisning är N. berättigad att åtnjuta avdrag för utbetalningarna det beskattningsår då dessa verkställts. (RR föredr. 13.2; dom 19.3 1973 — två reg. råd: ej ändring).

Anm: Se RÅ 1955: 689 samt Englund: Rätt beskattningsår vid kontantmässig redovisning sid. 210, 221.

Fråga om avdrag för nedsatt skatteförmåga med hänsyn till retroaktivt beviljad pension

Besvär av M angående inkomsttaxering 1969. — M, född 1902, tog i sin deklARATION 1969 upp folkpension med 15 742 kr, tilläggs pension med 9 094 kr samt viss ”gåva” med 2 000 kr. M:s hustru, född 1903, upptog allmän pension med 4 395 kr. M, som led av sockersjuka och sviter efter polio, hemställde hos TN att bli helt befriad från skatt. — Sedan TN vägrat extra avdrag för väsentligen nedsatt skatteförmåga yrkade M hos PN att få avdrag med så stort belopp att någon beskattningsbar inkomst ej uppkom. Han hemställde vidare att statlig inkomstskatt på pensionsbeloppet 24 836 kr (15 742 + 9 094) skulle beräknas enligt förordningen angående beräkning av statlig inkomstskatt för ackumulerad inkomst och uppgav att beloppet utgjorde retroaktiv pension för åren 1965—1968.

PN medgav M avdrag för nedsatt skatteförmåga med 500 kr vid den statliga inkomsttaxeringen samt M och hans hustru med 500 kr var vid den kommunala taxeringen. Därjämte medgav PN skatteberäkning för ackumulerad inkomst för ett belopp om 17 401 kr avseende retroaktiv pension. — KR medgav M avdrag för nedsatt skatteförmåga med 6 000 kr, varav vid kommunaltaxeringen M tillfördes 5 500 kr och hustrun 500 kr.

RR yttrade: Av utredningen i målet framgår att M och hans hustru under åren 1965—1968 på grund av sjukdom uppburit socialhjälp till sin försörjning samt att han ansökt om förtidspension redan år 1965. Folk- och tilläggs pension i form av förtidspension har år 1968 beviljats honom retroaktivt för åren 1965—1968. Härvid har enligt 17 kap 4 § lagen om allmän försäkring 22 255 kr av pensionsbeloppet utbetalats till socialnämnden såsom ersättning för socialhjälpen till makarna. — Det måste antagas att M, som icke åsatts någon taxering åren 1966—1968, dessa år skulle ha åtnjutit avdrag för väsentligt nedsatt skatteförmåga, om pensionen utgått redan då i stället för socialhjälpen. Vid bestämmandet av beloppet av det avdrag för väsentligt nedsatt skatteförmåga, vartill M såsom KR funnit är berättigad när pensionen utfaller retroaktivt år 1968, bör därför hänsyn tagas till att pensionsbeloppet avser flera år. RR finner följaktligen skäligt medge M avdrag för väsentligt nedsatt skatteförmåga med ytterligare 6 000 kr. (Beträffande skatteberäkningen för ackumulerad inkomst förordnade RR om överlämnande av handlingarna till LSR). RR föredr. 20.2; dom 8.3 1973).

TI:s rätt till kvittningsyrkande efter besvärstid enligt 76 § TF

Besvär av TI angående K:s inkomsttaxering 1967. — TN taxerade K 1967 till statlig inkomstskatt för 48.950 kr, taxerad inkomst, med beskattningsbar inkomst av 46 700 kr. TN taxerade vidare K:s hustru till statlig inkomstskatt fr 2 720 kr, taxerad inkomst, med beskattningsbar inkomst av 400 kr. — Hos PN yrkade fru K på anförda skäl att hennes taxering till statlig inkomstskatt skulle undanröjas. Då hon i följd därav icke skulle kunna utnyttja henne tillkommande allmänna avdrag till belopp av 1 259 kr yrkades av såväl hustrun som mannen att denna brist skulle tillgodoräknas mannen vid hans taxering till statlig inkomstskatt. — TI tillstyrkte bifall till nyssnämnda talan men framställde den 10 maj 1968 kvittningsvis följande yrkanden såvitt gällde mannen K:s taxering till statlig inkomstskatt. Avdrag för underskott å jordbruksfastighet i Ä. kommun borde medgivas med 2 kr i stället för i deklarationen yrkade och av TN medgivna 232 kr. Värdet av fri bostad borde vid beräkning av inkomst av tjänst värderas till 8 000 kronor i stället för i deklarationen angivet värde av 4 800 kronor. Av processuella skäl förklarade sig TI icke kunna yrka höjning av K:s taxeringar utan begränsade sitt yrkande till att avse oförändrad beskattningsbar inkomst. — PN undanröjde fru K:s taxering och biföll på anförda skäl TI:s kvittningsyrkande i fråga om mannen K:s taxering.

Hos KR framställde K invändningar mot att PN godtagit TI:s kvittningsyrkande och höjt värdet av bostadsförmånen.

KR yttrade: PN, som undanröjt hustruns taxering till statlig inkomstskatt, har enligt 105 § TF haft att vidtaga därav påkallad rättelse av mannens taxering såvitt angår tillämpning av 11 § 1 mom förordningen om statlig inkomstskatt har enligt 105 § TF haft att vidtaga därav påkallad rättelse av mannens taxering såvitt angår tillämpning av 11 § 1 mom förordningen om statlig inkomstskatt, innebärande att vid mannens taxering avräknas allmänna avdrag och ortsavdrag, som ej kunnat utnyttjas av hustrun, med 1 259 kr och 2 250 kr. PN hade alltså haft att vidtaga rättelse i fråga om mannens taxering även om han inte framställt yrkande härom. Vid sådant förhållande har TI icke ägt att efter utgången av den i 76 § TF angivna besvärstiden framställa yrkande kvittningsvis med avseende på mannens taxering för inkomst av tjänst och jordbruksfastighet. På grund härav prövar KR rättvist att med ändring av PN:s beslut nedsätta K:s för statlig inkomstskatt till 47 690 kr, taxerad inkomst, med beskattningsbar inkomst av 43 100 kr.

Hos RR yrkade TI att PN:s beslut skulle fastställas. — RR: ej ändring. (RR föredr. 28.8, dom 22.3 1973).